

Я человек, я посредине мира,
За мною мириады инфузорий,
Передо мною мириады звезд.
Я между ними лег во весь свой рост
Два берега связующее море,
Два космоса соединивший мост.

Я больше мертвецов о смерти знаю,
Я из живого самое живое.
И – боже мой! – какой-то мотылек,
Как девочка, смеется надо мною,
Как золотого шелка лоскуток.

- У всі часи людина прагнула знайти своє місце в навколишньому світі, здобути гармонію з природою, осягнути сенс свого буття ... Ці «вічні» проблеми довгі роки хвилювали і відомого американського письменника Ернеста Хемінгуея. Результатом його моральних шукань стала повість «Старий і море». Цю книгу назвуть вершиною творчості Хемінгуея, лебединою піснею. За неї в 1954 році письменник отримає Нобелівську премію. А ми сьогодні спробуємо наблизитися до розуміння її змісту.

- *Тема. Ернест Хемінгуей. Повість-притча про людину «Старий і море».*
- *«Життєподібний» сюжет і філософсько-символічний зміст твору (урок-занурення)*

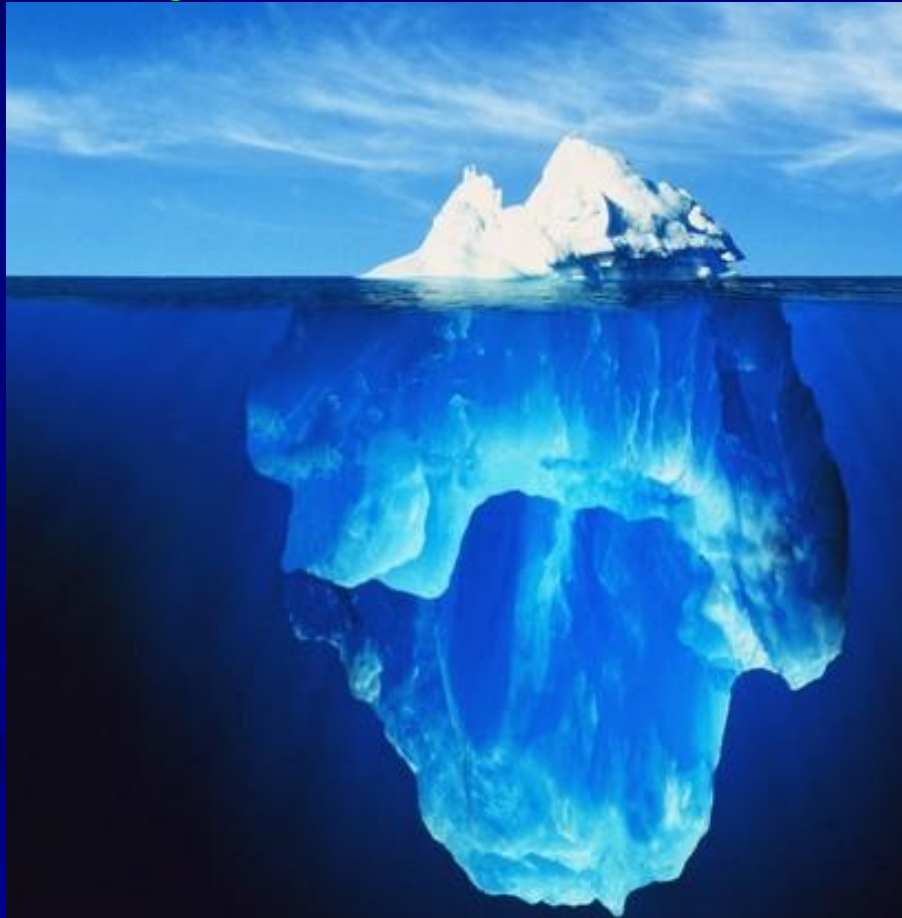
**HOW LONG HAS IT
BEEN SINCE YOU'VE SEEN
A REALLY GOOD MOVIE?**

Since you really fell in love with a picture. Where you felt a movie instead of just seeing one.

Since you forgot you were in a theatre and thought you were in someone else's life. When you lost yourself in a story.

Since you saw a movie that

- Хемінгуей стверджував: «Гарна проза подібна до айсберга, 7/8 якого приховано під водою». Сьогодні ми проведемо урок-занурення, завдання якого наступні...

Мета і завдання уроку

- розкрити філософсько-символічний зміст повісті Е.Хемінгуея «Старий і море»;
- шляхом аналізу тексту повісті визначити її художню своєрідність;
- виявити виховний потенціал твору.

Рівні занурення

- **I рівень.** Жанрова специфіка повісті Е. Хемінгуея "Старий і море».
- II рівень.** Символічне значення назви повісті.
- III рівень.** Проблематика повісті «Старий і море».
- IV рівень.** «Я - не звичайний старий» (образ старого рибалки Сантьяго).
- V рівень.** Символічний сенс сутички старого з рибою.
- VI рівень.** Образи-символи в повісті.
- VII рівень.** Ідея повісті Е. Хемінгуея "Старий і море».

Робота над сюжетом повісті

Вершиною “айсберга” повісті “старий і море” є її сюжет.

Відновити основні події нам допоможе дайджест (короткий зміст)

Уже 85 днів старий рибалка безрезультатно намагається зловити велику рибу. Удача відвернулася від нього,

Тим більше що рибалити доводиться самому,
без хлопчика, який раніше допомагав йому.

Але старий не здається і продовжує свою справу. Завзятість винагороджено: гігантський марлін взяв його приманку.

Человека можно уничтожить,

но нельзя победить (Э. Хемингуэй)

Три дні триває поєдинок старого з великою
рибою.

Він здобув перемогу: рибу вдалося загарпнути і убити. Тепер належить доставити її додому.

Під час зворотного шляху на човен нападають акули. Старий
мужньо бореться з ними, але що він може зробити сам зі
зграєю стерв'ятників

Акули залишають від прекрасної риби тільки скелет.

Старий знесилений боротьбою, але не зломлений повертається додому ні з чим.

Але вершина “айсберга” не
відкриває секретів, особливої
мудрості. Починаємо
занурення.

Жанрова специфіка повісті

- Зачитаємо початок повісті.
- Серед безкраїх просторів океану на острові Куба загубилося маленьке село Гольфстрім, де живуть самі рибалки і все життя їх пов'язане тут з морем.
- Сантьяго в морі сам – один на своєму човні...
- У чому, на вашу думку, незвичайність початку повісті?
- Що ви знаєте про Гольфстрім?

Це початок не оповідання
XX ст., а притчі.

У чому особливості притчі як літературного
жанру?

Притча – це повчальна історія з життя людей, яка дає мудрі поради.

У притчі використовується символічний сенс предметів, дій, імен.

У повісті “Старий і море” символічне вже сама назва. Розшифруємо її.

Асоціативний кущ

- **Доповнити смислові пари- асоціації:**
- Людина -
- Смертне -
- Потворне -
- Людина –

Для довідок: вічне, природа, прекрасне,
всесвіт.

Проблематика твору:

- взаємовідносини людини і природи;
- сенс буття, життя і смерті;
- співвідношення добра і зла у світі і душі людини;
- місце людини в суспільстві і Всесвіті;
- непорозуміння між людьми.

Портрет Сантьяго.

«То були дивовижні плечі— досі ще могутні, хоч які й старі, – і шия іще міцна, і тепер, коли старий спав, схиливши голову на груди, зморшки на потилиці вирізнялися не так чітко... Ноги старого були босі...» «Долоні старого були посічені великими поперечними рубцями від плетеної жилки...». Усе у нього було старе, крім очей, які мали колір моря, «веселі очі людини, яка не здається»

За ключовими словами відновіть минуле і сьогодення героя.

- **Минуле Сантьяго** юнга на човні; берега Африки; це були дні перемог і досягнень; Чемпіон; переможе будь-якого супротивника; не знав, що таке самотність.
- **Сьогодення Сантьяго** :скінчилися дні перемог і досягнень; немає домашнього вогнища; спогади про Африку; сни про левів; глузування; надія; хлопчик Манолін; море.

Рольова гра

“Монолог моря”

Я – безмежне і вільне море

**Мільйони років я кочу своєї
хвилі, розбиваючи їх в
бризки, до земної суші....**

А ще багато я дізналося про дивну істоту, яка називає себе “Людина” і бачить себе центром Всесвіту. Це старий рибалка Сантьяго. Він – незвичний.

“Луна хвилює море, як жінку”.

Він любить зелених морських черепах

Відчуває ніжну прихильність до летючих риб

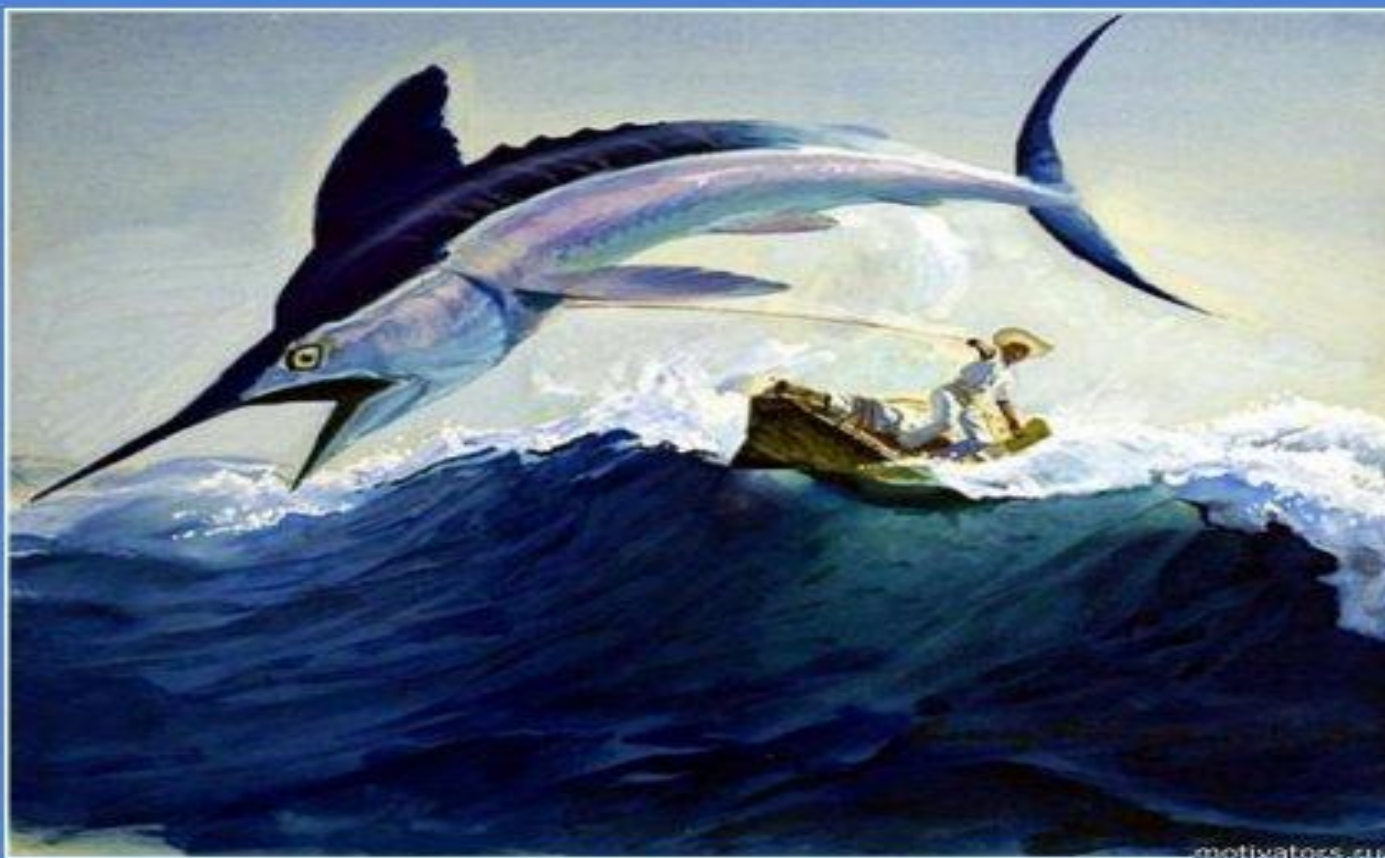

Він шкодує птахів, особливо маленьких крихких ластівок

До старого я теж буваю жорстоким

Человека можно уничтожить,
но нельзя победить (Э. Хемингуэй)

**Довіряючи мені, старий зробив мене
свідком своїх розмов із далекими
зірками, яких називає своїми друзями**

- Так що ж таке природа для Сантьяго?
- Мотив з'єднання людини з природою в повісті пов'язаний з ідеєю рівності людини і природи. Але тут все не так просто. Звернемося до ключового епізоду повісті – сутичці старого з рибою.

Сутичка старого з рибою

- Зачитати уривок.
- Для “незвичайного” старого автор знаходить “незвичайну” рибу, “найкрашу з риб”, гідну захоплення. У боротьбі з нею Сантьяго говорить: “Я все одно її переможу. Хоч це не справедливо, але я їй доведу, на що здатна людина і що вона можна винести.”
- С ким бореться старий?
- З рибою чим сам з собою?
- Завдяки чому старий витримав важке випробування?
- Які особисті йому допомогли?
- Про що він згадував? (Зачитати з тексту)
- Який сон бачив, коли дозволив собі ненадовго заснути?

Фінал епізоду – гімн мужності
людини, її волі і силі.

- Але повість не закінчена. Чому старий досвідчений рибалка не зміг доставити марліна додому?
- На вашу думку, старий рибалка переможений чи переможець?

Останій рівень занурення.

Визначення ідеї повісті.

Встановити відповідності. З'єднайте образи – символи що використовуються в повісті, з їх значенням.

Образи - символи в повісті.

- 1.Старий
- 2.Море
- 3.Образ риби
- 4.Велика риба
- 5.Хлопчик
- 6.Леви

Для довідок:

Досвід людини; мужня духом людина; сенс життя; перемога; життя, сповнене поразок і перемог; надія на майбутнє; успіх; віра в перемогу; мрії про щастя; перемога; доля; вдача; краса; сила; мужність.

- **Старий** – мужня духом людина.
- **Море** – життя, сповнене поразок і перемог.
- **Образ риби** – це доля, її вдача, сенс життя.
- **Хлопчик** – надія на майбутнє, символізує зміну поколінь, їх безсмертя.
- **Леви** – краса, сила, мужність, віра в перемогу.

«Прочитати» морально-філософський зміст повісті, розкривши значення пар - символів:

1. Людина і море (... властиве бажання ...).
2. Море і старий (в ... людина набуває ...).
3. Старий і риба (... допомагає людині домагатися ...).
4. Старий і велика риба (... обмежений, коли людина прагне до ...).
5. Велика риба і акули (бажання ... тягне ...).
6. Старий і хлопчик (... , якого потребує ..., наповнює життя людини сенсом).
7. Людина і леви (у людини завжди залишається ..., яка надає йому ...).

Очікувані результати

1. Людині властиве бажання жити.
2. В житті людина набуває досвід.
3. Досвід допомагає досягати успіху.
4. Досвід обмежений, коли людина прагне до володіння світом.
5. Бажання володіти світом викликає невблаганність природи.
6. Досвід, в якому потребує майбутнє, наповнює життя людини сенсом.
7. У людини завжди залишається надія, мрія про щастя, яка надає йому нові сили.)

Відповідності схожих рис характеру автора твору і його героя

Ідея твору.

- В чому заключається всепереможний гімн людині?

“ЛЮДИНА НЕ ДЛЯ ТОГО СТВОРЕНА,
ЩОБ ТЕРПІТИ ПОРАЗКИ. ЛЮДИНУ
МОЖНА ЗНИЩИТИ, А ЗДОЛАТИ НЕ
МОЖНА”

- Так який виховний потенціал повісті?
- Чому вона навчає?
- По-перше, твір близький нам високими моральними принципами, якими без високих слів живуть і дихають герої Е.Хемінгуея.
- Приваблює мужність героя, цілеспрямованість, сміливість, жага до життя, нескореність і сила духу.
- Повість вчить протестувати проти дрібного і боязливого існування.
- Вчить, що життя – це боротьба. Бо тільки борючись людина мислить, існує, відчуває себе людиною, яка зберігає гідність

Бути людиною – не дуже просто.

Бути людиною – геройство в наші дні.

Встати крикнути з трибуни із помосту:

О люди, залишайтеся людьми!

Порівняйте вислови російського письменника М.Горького і американського митця Е.Хемінгуея.
Що в них спільного?

- «Существует только человек, все же остальное – дело его рук и его мозга» (Горький).
- «Краще, старий, сам забудь про страх і
- побільше вір у свої сили» (Е.Хемінгуей).

Поясніть, що хотів сказати автор
цими словами:

«Здається, що врешті-решт я домігся
того, над чим працював усе моє
ЖИТТЯ».

Завдяки своїм знанням, працелюбству, великої сили волі, набув досвід і здійснив свою мрію: став щасливим.

А вера в життя – особенная вера.
Да, не секрет – ты в жизни убивал
Зверей и рыб в своей спортивной страсти...
А кто бы мог похвастать, что поймал
Большую Рыбу под названием Счастье?

Рефлексія

- Прочитайте ще раз завдання уроку.
- - Чи зуміли ми їх вирішити?
- - Оцініть свою роботу на уроці з урахуванням критеріїв, зазначених на «Учнівській сторінці» (Критерії самооцінки учнів:
  - активність;
  - змістовність відповідей;
  - повнота відповідей;
  - точність відповідей;
  - конкретність відповідей.)
- б.) учні оцінюють свою роботу на уроці й озвучують свої оцінки;
- в.) вчитель ставить учням оцінки за роботу на уроці.

Етап постановки домашнього завдання.

Виконати одне з творчих завдань (за вибором):

- - «Про що б я хотів поговорити з морем (рибою, старим, хлопчиком Маноліном)?» (Взяти інтерв'ю у одного з героїв повісті, використовуючи цитатний матеріал).
- - Дати розгорнуту відповідь на питання:
- «Е. Хемінгуей назвав свою повість «Старий і море» «посланням молодому поколінню». Які цінні роздуми про життя і людину письменник адресував молоді?»